

ЗЛОЧИННИЙ ВПЛИВ У ПАМ'ЯТКАХ УКРАЇНСЬКОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА: ТИПОВІ ВИПАДКИ ТА ЇХ НАСЛІДКИ

ТЕРЕХ Уляна Віталіївна - аспірант, кафедра кримінально-правових дисциплін, Інститут права, Львівський державний університет внутрішніх справ України

0000-0002-0017-9798

DOI 10.32782/LAW.UA.2023.3.7

Питання злочинного впливу, його детермінація в кримінальному законодавстві є відносно новим явищем. Метою його дослідження є системний аналіз ст. 255 – 255-3 Кримінального кодексу України у площині відповідності вказаних норм принципу правової визначеності та дослідження практичного застосування таких норм. Для цього в роботі використовувалися різні загальнотеоретичні, спеціально-наукові методи та підходи для вивчення предмету дослідження. Аналіз норм права було здійснено за допомогою формально-юридичного та аналітичного методів. У результатах роботи було встановлено, що в наукових колах існує певна дискусія щодо множинності трактування поняття «злочинний вплив», що не відповідає принципу правової визначеності у чинному кримінальному законі. З системного аналізу Кримінального кодексу України було встановлено, що суб'єкт злочинного діяння «вор в законі» також є особою, яка здійснює злочинний вплив, однак чинна редакція кодексу не визначає конкретних ознак такої особи. Аналіз судової практики вказує на те, що до нововведень у Кримінальний кодекс України особи, які здійснювали злочинний вплив, притягувались до кримінальної відповідальності за створення злочинних організацій, однак з проведеного дослідження не вбачається, що наявність законодавчо визначеного формулювання «злочинний вплив» та «вор в законі» докорінно покращили ситуацію у кваліфікації таких злочинів. Також було встановлено, що слідство у кримінальних справах та їх судовий розгляд є досить тривалими у

часовому проміжку, а тому стала судовою практикою з питання притягнення до відповідальності за здійснення злочинного впливу ще не достатньо сформована. Також дослідження показало, що, не зважаючи на недосконалість зазначених вище норм кримінального закону, звернень, щодо визнання їх неконституційними не було, тож застосуванню на практиці підлягають саме чинні, недосконалі норми. Зважаючи на результати дослідження у висновках зауважено, що покращити ситуацію зможуть саме правові висновки судів вищих інстанцій у питаннях множинного застосування зазначених вище понять, шляхом їх конкретизації.

Постановка проблеми

Злочинний вплив є засобом маніпулювання, іноді шляхом авторитету, а іноді й шляхом погроз. Це явище існувало в суспільстві завжди, сильні світу цього мали вплив на слабших, спонукаючи їх до певних дій, які не завжди вкладаються у правові обмеження. Згодом такі неправомірні дії почали засуджуватися, різні країни світу почали вводити відповідальність за таку діяльність, не стала винятком й Україна. Однак, не зважаючи на такі суспільно важливі нововведення проблеми у практичному застосуванні також постали особливо гостро. За таких обставин та враховуючи досить високий рівень організованої злочинності в Україні, питання дослідження теми злочинного впливу та практичного застосування норм, які регулюють це питання, є досить важливим.

Стан дослідження проблеми

Поняття «злочинний вплив» відносно нове та виникло у наукових колах з появою такого визначення у Кримінальному кодексі України у 2020 році. Саме з цього часу науковці почали досліджувати цю проблему в контексті кримінального законодавства та можливості практичного застосування нововведень. Особливу увагу поняттю «злочинний вплив» присвятив А. Нікітін [1]. Так само В. С. Павленко [2] досліджував це питання в контексті новел Кримінального кодексу України. Об'єктивні ознаки такого злочинного діяння в розумінні поняття, наведеного у Кримінальному кодексі України, досліджувала Т.В. Шевченко [3]. Окрему оцінку такому суб'єкту злочинного світу, як «вор в законі», який у розумінні кримінального закону також є особою, яка здійснює злочинний вплив, дала М.Г. Тома [4], при цьому М.І. Фіалка та Д.С. Хара [5] визначили характерні ознаки таких осіб. Загалом з проведеного дослідження вбачається, що дослідження цієї теми знаходиться на початковому етапі та потребують більш детального вивчення.

Мета і завдання дослідження

Доповнення кримінального закону новими нормами у залежності від суспільно необхідних потреб є ознакою правової держави, держави, яка реагує на потреби суспільства. Метою цього дослідження є визначення характерних ознак осіб, які здійснюють злочинний вплив у контексті нововведень до кримінального закону. Та відповідно до поставленої мети слід визначити наступні завдання:

- дослідити передумови виникнення у кримінальному правовому полі поняття «злочинний вплив» та його складову «вор в законі»;
- встановити, чи відповідають нововведення до кримінального закону принципу правової визначеності;
- дослідити питання практичного застосування нововведень у контексті судової практики.

Виклад основного матеріалу

Психологи сходяться у думці, що всі техніки впливу на людську свідомість здійснюється з принципом блокування певної частини свідомості особи з подальшим заповненням заблокованої частини свідомості необхідною інформацією чи ідеєю, у якій зацікавлений маніпулятор. При цьому можуть вчинятися дії по зниженню рівня критичного мислення та блокуванню особистісних когнітивних здібностей [6]. Не є винятком і злочинний вплив, який також полягає в маніпулюванні свідомістю окремих суб'єктів, однак наслідком такого впливу є кримінально карні діяння як для осіб, які здійснюють такий вплив, так і для осіб, які йому піддаються.

Поняття «злочинний вплив» не так давно виникло в полі кримінального законодавства. Поява в українському законодавстві поняття «злочинний вплив» та його складова «вор в законі» є наслідком міжнародного досвіду притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які мають певний статус чи авторитет. Так, до прикладу, в Італії вже існують норми, які передбачають кримінальну відповідальність за «членство у злочинному угрупованні мафіозного типу». Кримінальний кодекс Республіки Казахстан також включає такі поняття, як «координація злочинних дій» та «особа, яка займає провідне становище». Надзвичайно високий рівень організованої злочинності в Грузії став причиною внесення до Кримінального кодексу вказаної країни низки статей які передбачають кримінальну відповідальність за членство у злочинній організації (спільноті), перебування особи у статусі «вора в законі», за участь у «злочинському зборі» (сходці), підтримку «діяльності злочинської спільноти», звернення до члена «злочинської спільноти» тощо. Такі нововведення у законодавстві Грузії дали дієві результати, зазначені вище особи злочинного світу почали притягатись до кримінальної відповідальності або шукати кращої долі в інших пострадянських країнах [7].

Редакція Кримінального кодексу України від 2001 р. не передбачала визначення цього поняття, однак за кваліфікуючими ознаками осіб, які здійснювали злочинний вплив, переважно відносили до організаторів злочинів. Так само в судовій практиці

можна було зустріти і таке поняття, як «вор в законі». Однак наявність такого явища у суспільстві потребувала відповідної законодавчої реакції, прикладом для цього став вдалий досвід Грузії. Докорінно ситуація змінилася 04.06.2020 з прийняттям Закону України № 671-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» [8].

Вказаним законом стаття 255 Кримінального Кодексу України (далі - ККУ) була викладена у новій редакції, зокрема тепер частиною 5 вказаної статті передбачалась кримінальна відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк від дванадцяти до 15 років для осіб, які здійснюють злочинний вплив. Також ККУ був доповнений статтями 255-1 – 255-3, за якими передбачалась відповідальність за встановлення або поширення злочинного впливу, та організацію або сприяння у проведенні або участі у злочинному зібранні [9].

По суті, вказаним законом встановлюється кримінальна відповідальність за діяння, вчинене новим спеціальним суб'єктом:

- особою, яка здійснює злочинний вплив;
- особою, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу;
- особою, яку заведено називати «вор в законі» [10].

Тепер поняття «злочинний вплив» виникло в кримінальному правовому полі, та, здавалося б, наявність такого визначення повинно було б полегшити кваліфікацію таких кримінально карних діянь. Однак реалії застосування вказаних норм не виправдали очікувань.

Так, поняття злочинного впливу законодавець навів у примітках до статті 255 ККУ, зокрема, «під злочинним впливом слід розуміти будь-які дії особи, яка завдяки авторитету, іншим особистим якостям чи можливостям сприяє, спонукає, координує або здійснює інший вплив на злочинну діяльність, організовує або безпосередньо здійснює розподіл коштів, майна чи інших активів (доходів від них), спрямованих на забезпечення такої діяльності» [9].

Системний аналіз вказаного визначення дає чітке розуміння, що законодавець наводить занадто широке та неконкретне її трактування. Адже у вказаній нормі йде мова про злочинний вплив авторитетної особи. У такому разі існує юридична невизначеність, що зміниться, якщо, до прикладу, «злочинний вплив» здійснюватиметься неавторитетною особою внаслідок погроз чи залякування [11]. З тим, що визначення злочинного впливу у примітці ст. 255 ККУ є дещо нелогічним, погоджується і Нікітін А. Так, у першій, загальній, частині визначення бачимо, що злочинний вплив – це будь-які дії особи, далі у визначенні суб'єктивні ознаки такого злочинного діяння, як-от: наявність авторитету, інших особистих якостей чи можливостей та об'єктивні ознаки у вигляді сприяння, спонукування, координації злочинної діяльності. Із зазначеного вбачається, що суб'єктивні та об'єктивні ознаки такого діяння конкретно не визначають особливості чи відмінності таких дій від інших, а натомість зазначають певні специфічні ознаки особи, яка їх вчиняє, що ускладнюватиме кваліфікацію злочинів за вказаною статтею ККУ [1].

По суті, тлумачення вказаного визначення дозволяє формально звинуватити у злочинному впливові будь-яку значущу й авторитетну фігуру, що не відповідає критеріям правової визначеності, коли зміст правової норми має бути зрозумілим та легким у застосуванні, що відповідає принципу верховенства права [11].

На тому, що визначення поняття «злочинний вплив», наведене у ККУ, є досить розпливчате, неконкретизоване та таке, що не відповідає принципам правової визначеності, ясності і недвозначності, наголошує і Павленко В. С. [2]. Водночас слід наголосити, що у кримінальному праві принцип правової визначеності відіграє ключову роль. Закон, який встановлює кримінальну відповідальність за певне діяння, повинен виключати можливість подвійного тлумачення чи розширеного трактування. Більше того, така правова невизначеність може становити загрозу і для бізнесу, адже неоднозначне тлумачення терміна «авторитет», або «інші осо-

бисті якості», можуть стати причиною безпідставних звинувачень у кримінальних правопорушеннях щодо успішних бізнесменів, якщо в певних колах буде така зацікавленість [10].

З цього приводу Конституційним Судом України зроблено висновок, що: «елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі» [12]. Подібної правової позиції дотримується і Європейський суд у своєму рішенні, з висновку якого вбачається, що правовим закон може бути лише за умови дотримання в ньому засад передбачуваності, зокрема таке законодавство повинне бути доступне відповідній особі, яка, крім того, повинна передбачати його наслідки для себе [13].

Як бачимо, більшість науковців приходить до спільного знаменника, що тлумачення особи, яка здійснює злочинний вплив, наведене в редакції ККУ від 04.06.2020, не відповідає принципу правової визначеності, що несе ризик визнання таких норм неконституційними. Об'єктивні ознаки такого злочинного діяння в розумінні поняття, наведеного у ККУ, досліджувала Шевченко Т.В.

Вважаємо, що наведені в табл. 1 ознаки доцільно б передбачити у ККУ, аби не

допустити множинного трактування, наслідком чого можуть стати безпідставні обвинувачення невинних та виправдання винуватих.

Однак зупинимось, на конкретних прикладах злочинного впливу, про які нам відомо із загальнодоступних джерел.

Так, досліджуючи практичний судовий досвід розгляду справ, де мав місце так званий злочинний вплив, яскравим прикладом є Вирок Вищого антикорупційного суду від 13 жовтня 2022 року по справі № 991/9494/20.

Згідно із вказаним Вироком у 2010 році обвинувачений, обійнявши посаду Президента України, бувши відповідно до ст. 102 Конституції України Главою держави України, вирішив використовувати свої владні повноваження в особистих корисливих інтересах на шкоду та всупереч інтересам держави, для чого незаконно створив злочинну організацію. У зв'язку з чим йому було інкриміновано вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 255 (в редакції ККУ від 05 квітня 2001 року), ч. 4 ст. 28, ч. 5 ст. 191 КК України (у редакції ККУ від 05 квітня 2001 року). Та конкретно за ч. 1 ст. 255 обвинуваченому, окрім інших статей, призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років.

Як бачимо, розгляд цієї справи здійснювався за попередньою редакцією статті 255 ККУ, яка не передбачала такої злочинної діяльності, як злочинний вплив, по

Таблиця 1

Об'єктивні ознаки злочинного впливу

Ознаки злочинного впливу	Сприяння	Створення сприятливих умов, для злочинної діяльності, здійснення безпосереднього впливу на певні процеси, надання опосередкованої допомоги або потурання у певних злочинних намірах.
	Спонування	Схиляти до злочинних дій або викликати бажання у їх вчиненні. Спонування за своєю об'єктивною стороною дуже подібне до підбурювання.
	Координація	Певне вибудовування злочинних логістичних ланцюжків шляхом узгодження, приведення у відповідність, встановлення зав'язків між злочинними діями. Крім того координація полягає у забезпеченні пропорційного конкретного та прогнозованого планування кримінальних дій. По суті координація є складовою організаційної діяльності організатора кримінального правопорушення.

Джерело: розробка на основі [3].

суті, колишнього Президента України обвинувачували у створенні злочинної організації. Однак системний аналіз вказаного Вироку дає підстави дійти висновку, що обвинувачений завдяки своєму авторитету здійснював злочинний вплив та координував, спонукав та організовував злочинну діяльність [14].

Таким чином, якби колишньому Президенту України пред'явили обвинувачення за новою редакцією ККУ, то вирок був би значно суворішим, оскільки відповідно до ч. 6 ст. 255 ККУ створення злочинної організації або керівництво нею особою, яка здійснює злочинний вплив, карається позбавленням волі на строк від дванадцяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна [9].

Також юридичну спільноту сколихнув випадок, який трапився у травні 2023 р., коли голова Верховного Суду був затриманий на отриманні хабаря у розмірі 2,7 мільйона доларів. Водночас детективи НАБУ в ході розслідування кримінального провадження щодо корупції у Верховному Суді отримали інформацію про те, що члени злочинного угруповання, фігуранти згаданої корупційної схеми, намагалися здійснити вплив на дуже важливий процес – обрання членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів. Такі злочинні дії були покликані майбутніми планами щодо злочинного впливу на всю суддівську систему. Результати розслідування зазначеного злочину очікуємо в майбутньому. Однак беручи до уваги ймовірний вплив на обрання чинних членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, було б доцільно здійснити їх прозоре переобрання [15].

Повертаючись до аналізу ст. 255 ККУ, слід зауважити, що, окрім іншого, шквал критики як у наукових колах, так і в колах практикуючих правників, викликало жаргонне нововведення до ст. 255 ККУ, як «вор в законі», який відповідно до ч. 2 приміток вказаної норми є особою, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу [9]. По суті, поняття «суб'єкт підвищеного злочинного впливу» охоплює поняття «вор в законі». Аналіз зазначених нововведень дає підстави дійти висновку,

що «вор в законі» завжди є суб'єктом підвищеного злочинного впливу, однак не кожен суб'єкт злочинного впливу може бути «вором в законі». Водночас ст. 255 ККУ не визначає конкретних специфічних ознак, за якими можна відрізнити «вора в законі» від суб'єкта злочинного впливу.

Є певна логіка в тому, що до прийняття зазначених вище новел кримінального законодавства слідчі або прокурори визначали специфічні ознаки «вора в законі», користуючись власним практичним досвідом, зокрема і судовою практикою. Якщо проаналізувати Ухвалу слідчого судді Новоградського районного суду м. Чернігова про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою від 2 квітня 2021 р. у справі №751/2435/21, то важливим елементом «вора в законі» є: проходження процедури ініціації, так званого «коронування»; контроль та розподіл матеріальних благ («общака»); виконання ролі так званого «мирового судді», для кримінального світу; авторитет [16].

Із вказаної ухвали не вбачається, з чого виходив слідчий, наводячи зазначені вище ознаки «вора в законі», оскільки немає жодних посилань на нормативні документи. А це й не дивно, адже справа розглядалася відповідно до редакції ККУ, яка діяла до 04.06.2020, коли поняття «вор в законі» не було нормативно визначено. Однак і з введенням у ККУ такого поняття, очікування правників не виправдалися, оскільки ККУ не дає кваліфікуючих ознак такій особі та його діям.

По суті, щоб зрозуміти специфічні ознаки «вора в законі», слід звернутись не до нормативних першоджерел, а наукової літератури. Так, Тома М.Г., яка досліджувала питання та особливості впливу на криміногенну ситуацію в Україні зазначених вище осіб, вважає, що «вор в законі» глибоко володіє азами кримінальної субкультури, користується авторитетом у кримінальних колах та, по суті, є адміністратором злочинного світу. Він же очолює і «суддівську владу» по законах кримінального світу [4]. При цьому Фіалка М.І. наголошує, що «вор в законі» завжди володіє лідерськими якостями, які можемо спостерігати на рис. 1.

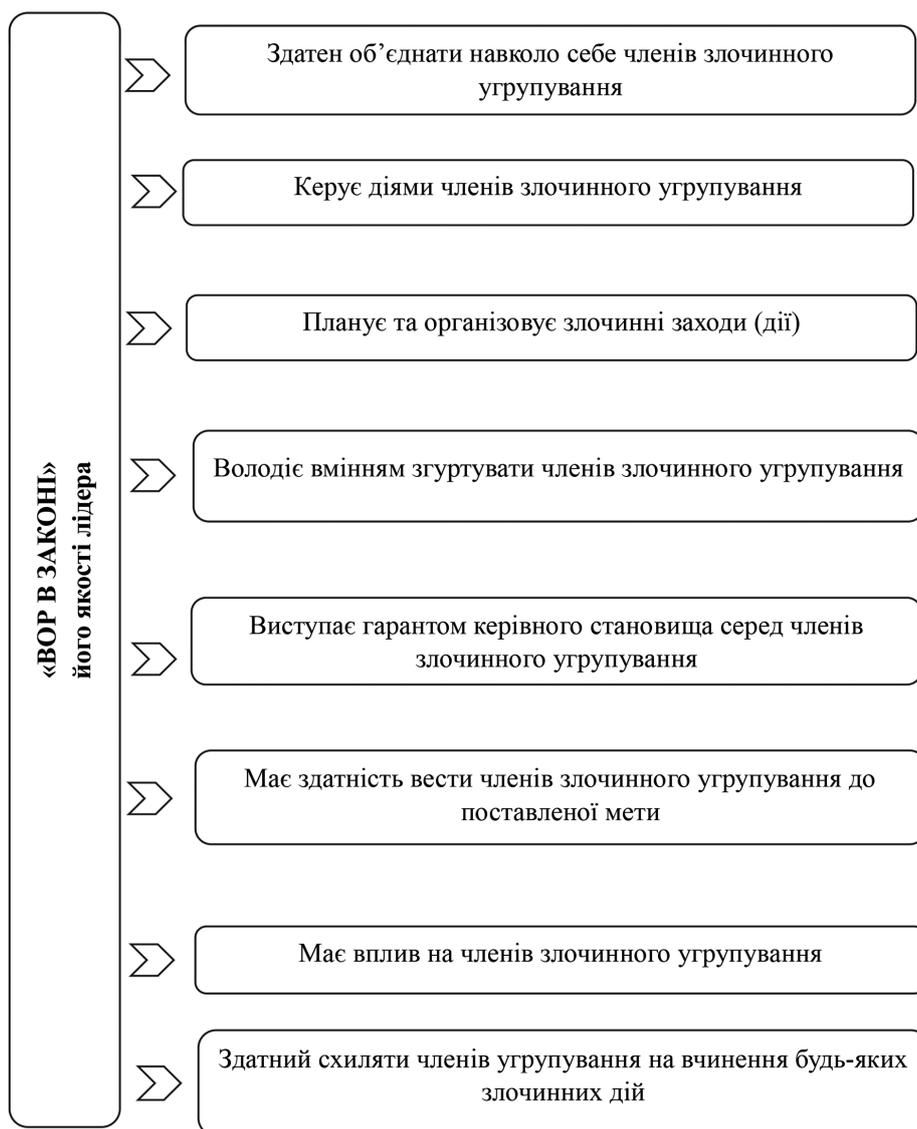

Рис.1. Лідерські якості суб'єкта підвищеного злочинного впливу «вор в законі»

Джерело: розробка автора на основі [5].

Перший вирок за новою редакцією ККУ, де фігурантом був так званий «вор в законі», був ухвалений Ковпаківським районним судом м. Суми 04.02.2021 р. відносно 65-річного сумчанина. Обвинуваченому було інкриміновано вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 255-3 ККУ (звернення за застосуванням злочинного впливу). Згідно з фабулою вказаної справи чоловік з метою реалізації свого плану, зустрівся зі своїм знайомим, якого слідство кваліфікувало в статусі, що перебуває в статусі суб'єкта підвищеного

злочинного впливу, тобто «вора в законі», який погрожував іншій фігурантці справи застосуванням щодо неї фізичного насильства у випадку, якщо вона не поверне неіснуючий борг сумському пенсіонеру. За результатами розгляду цієї справи чоловіку призначене покарання у вигляді позбавлення волі на три роки без конфіскації майна. Водночас беручи до уваги визнання власної провини обвинуваченим та того, що він не був раніше судимий та досяг пенсійного віку, чоловіка відповідно до ст. 75 ККУ було звільнено від відбування покарання з одним роком випробувального строку [17].

Висновки

Для пересічних громадян введення до кримінального закону таких понять, як «злочинний вплив» та «вор в законі», безумовно, може здаватися життєвою необхідністю для притягнення таких осіб до реальної відповідальності. Однак правники-науковці сходяться в думці, що такі новели в кримінальному законодавстві не дають жодних гарантій у питанні притягнення до відповідальності таких осіб. Проведене дослідження сформувало критичну оцінку нововведених норм, оскільки зміст поняття «злочинний вплив» не відповідає принципу правової визначеності та

зрозумілості кримінальної норми. Більше того, кримінальний закон не дає чіткого розуміння щодо суб'єктивних ознак особи «вор в законі». Такі колізії ускладнюють правозастосування таких норм, а також може мати наслідком зловживання учасниками кримінального процесу та, відповідно, притягнення до відповідальності невинних та винесення виправдувальних Вироків відносно винних осіб. За таких обставин вважаємо, що в кримінальному законодавчому полі повинні з'явитися чіткі кваліфікуючі ознаки як суб'єкта злочинного впливу, так і «вора в законі». Судова практика в частині притягнення до відповідальності винних осіб за ст. 255 – 255-3 ККУ на стадії формування, а тому складно робити висновки щодо чіткої правової позиції судів з цього питання. За таких обставин подальші наукові дослідження матимуть цінність саме в контексті застосування на практиці зазначених вище норм судами, оскільки неточність та множинність трактування певної правової норми можуть бути конкретизовані саме за допомогою відповідних судових висновків, зокрема і Верховного Суду.

Література

1. Нікітін А. Щодо визначення поняття «злочинний вплив» у Кримінальному кодексі України // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2020. Том 6. С. 47-56. DOI: 10.18523/2617-2607.2020.6.46-56.

2. Павленко В. С. Поняття «Злочинний вплив» відповідно до ст. 255 кримінального кодексу України. *Правові виклики сучасності*: матеріали круглого столу. м. Харків, 20 грудня 2022 р. Харків: ДБТУ, 2022. С. 167-169. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/23841>

3. Шевченко Т.В. До питання про встановлення або поширення злочинного впливу за статтею 255-1 КК України // Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. №6. С. 302-306. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.06.54/>

4. Тома М.Г. Професійна злочинність: «злодії в законі», їхній вплив на криміногенну ситуацію в Україні // Право і суспіль-

ство. 2020. №2 ч. 3. С. 81 – 87. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-3.13>

5. Фіалка М.І., Хара Д.С. «Вор в законі»: характерні ознаки та врахування їх у процесі протидії професійній злочинності // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доповідей X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 27-й річниці створення Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, 19 листопада 2021 р.) / Харків : ХНУВС, 2021. С. 171 -173. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11135>

6. Федорончук. В. Технології вбивства людської свідомості. 19.09.2019 URL: <https://tverezo.info/post/103051/>

7. Пристай Т., Мельников Д. Легітимація поняття «вор в законі» та іншої злочинної термінології: дієвий спосіб протидії організованій злочинності чи чергові декларативні норми? *Юридична газета*. 2020. <http://surl.li/edvbd>

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою: Закон України від 04.06.2020 р. 671-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>

9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

10. Овчаров. Д. Жаргон у законі: як останні зміни до Кримінального кодексу України вплинуть на бізнес. URL: <https://mind.ua/openmind/20211759-zhargon-uzakoni-yak-ostanni-zmini-do-kriminalnogo-kodeksu-ukrayini-vplinit-na-biznes>.

11. Речицький В. Критичний аналіз ст.255 Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за злочини, вчинені «злочинною спільнотою» (станом на 22.07.2020). *Права людини в Україні*. URL: https://khrpg.org/1595421303#_ftnref21

12. Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 р., судова справа №1-17/2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05#Text>.

13. Рішення Європейського суду з прав людини. «Михайлюк та Петров проти України». Заява N 11932/02. Страсбург. 10.12.2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_500#Text.

14. Вирок Вищого антикорупційного суду від 13 жовтня 2022 р., судова справа № 991/9494/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106730057>

15. НАБУ заявило, що на обрання ВККС впливало злочинне угруповання: чи можна зараз призначати членів ВККС. Судово-юридична газета. 2023. URL: <http://surl.li/ighgr>.

16. Ухвалу слідчого судді Новозаводського районного суду м. Чернігова від 2 квітня 2021 р., судова справа № 751/2435/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95995379>.

17. Вирок Ковпаківського районного суду м. Суми від 04 лютого 2021 р., судова справа №592/12242/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94625147>

SUMMARY

The issue of criminal influence and its determination in criminal law is a relatively new phenomenon. The purpose of this study is a systematic analysis of Articles 255 - 255-3 of the Criminal Code of Ukraine in terms of compliance of these provisions with the principle of legal certainty, and a study of the practical application of such provisions. For this purpose, the author used various general theoretical, special scientific methods and approaches to study the subject matter of the study. The analysis of legal provisions was carried out using formal legal and analytical methods. The results of the work show that there is a certain debate in scientific circles regarding the multiple interpretations of the concept of «criminal influence», which does not comply with the principle of legal certainty in the current criminal law. A systematic analysis of the Criminal Code of Ukraine has established that the subject of a criminal act, a «thief in law,» is also a person who exercises criminal influence, but the current version of the Code does not define specific characteristics of such a person. The analysis of judicial practice shows that prior to the innovations in the Criminal Code of Ukraine, persons who exercised criminal influence were held criminally liable for the creation of criminal organizations, but the study does not show that the presence of the legally defined wording «criminal influence» and «thief in law» has radically improved the situation in the qualification of such crimes. It was also found that the investigation of criminal cases and their trial are quite lengthy in terms of time, and therefore the established case law on prosecution for criminal influence is not yet sufficiently established. The study also showed that despite the imperfection of the above criminal law provisions, there have been no appeals to declare them unconstitutional, so it is the current, imperfect, provisions that are subject to application in practice. Given the results of the study, the conclusions note that the situation can be improved by legal conclusions of higher courts on the multiple application of the above concepts by specifying them.